

Høringsnotat

Forslag - Endring av forskrift om tilskudd til frøavl m.m. i gras, engbelgvekster, rotvekster og grønnsaker

Humle på blomst av knoppurt

Wenche Dramstad / NIBIO

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse	2
1. Innledning	4
1.1 Innledning.....	4
1.2 Nærmere om innholdet i forslaget.....	4
2. Bakgrunn.....	4
2.1 Pollinatorstrategien.....	4
2.2 Regionalt miljøprogram (RMP).....	4
2.3 Tiltaksplan.....	4
2.4 Oppdrag.....	5
2.5 Pollinatorer og blomstereng.....	5
2.6 Tilgang på frøblandinger pr. i dag.....	6
3. Sentrale begreper og definisjoner.....	6
4. Utvalg av regionalt tilpassede arter under oppformering	7
5. Miljømessige hensyn og avgrensninger til annet regelverk og andre ordninger	9
5.1 Naturmangfoldloven	9
5.2 Forskrift om fremmede organismer	9
5.3 Såvareforskriften	10
5.4 Avgrensning mot eksisterende ordninger	10
5.4.1 Regionalt miljøprogram og tilskudd til soner for pollinerende insekter	10
6. Direktoratets forslag til endringer i gjeldende forskrift	11
6.1 Tittel	11
6.2 Formål og virkeområde	11
6.3 Tilskuddsmottaker	11
6.4 Satser	12
6.4.1 Endringsforslag	12
6.4.2 Om beregningen.....	12
6.5 Type tilskudd	13
6.5.1 Pristilskudd	13
6.5.2 Arealtilskudd.....	13
6.5.2.1 Arealtilskudd ved feilslått avling, garantitilskudd	13
6.5.3 Overlagringstilskudd.....	14
6.6 Saksbehandling og frister	14
6.6.1 Krav til søknad, saksbehandling og behandling av tilskudd.	14
6.6.2 Søknader om pristilskudd	14
6.6.3 Søknader om arealtilskudd.....	15

6.6.4 Søknader om garantitilskudd	15
6.6.5 Søknader om overlaging	15
7. Administrative og økonomiske konsekvenser	15
8. Høring og høringsfrist.....	16
9. Forslag til endringsforskrift	17
10. Referanser	23

1. Innledning

1.1 Innledning

På vegne av Landbruks- og matdepartementet sender Landbruksdirektoratet på høring forslag til utvidelse av forskrift 12. desember 2016 nr. 1567 om tilskudd til frøavl m.m. i gras, engbelgvekster, rotvekster og grønnsaker til å omfatte tilskudd til frøavl av naturfrø av regionalt tilpassede pollinatorvennlige blomsterarter. Endringen av forskriften er en del av oppfølgingen av Regjeringens nasjonale pollinatorstrategi.

Det er et mål at forskriften skal gjøres gjeldende fra juni 2022. Høringsfristen settes derfor til 25.03.2022.

1.2 Nærmere om innholdet i forslaget

Landbruksdirektoratet foreslår at forskrift 12. desember 2016 nr. 1567 om tilskudd til frøavl m.m. i gras, engbelgvekster, rotvekster og grønnsaker, heretter kalt frøavlforskriften, utvides til å omfatte frøavl av naturfrø av pollinatorvennlige blomsterarter. Forskriften foreslås utvidet til å omfatte regionalt tilpassede arter som er under oppformering, og foreslås innrettet slik at artslisten kan utvides. Det foreslås at det kan gis tilskudd til frøavl av godkjente arter, og at tilskuddet gis som pristilskudd, arealtilskudd og overlagingstilskudd.

Forskriftsendringen har som formål å legge til rette for mer norsk produksjon av regionalt tilpassede naturfrø og sørge for at markedet kan tilby naturfrøblandinger med stedegen tilpasning på landsbasis. Det er også et mål å redusere bruken av fremmede blomsterarter. Endringen i forskriften rettes mot registrerte såvareforetak som vil kunne tilby frø fra stedegne, regionalt tilpassede pollinatorvennlige frøblandinger i tråd med tiltak 2.13 i Tiltaksplanen for ville pollinerende insekter (2021-2028). Dette vil videre kunne bidra til å sikre levedyktige bestander av villbier og andre pollinerende insekter.

2. Bakgrunn

2.1 Pollinatorstrategien

Regjeringen la den 29.06.2018 fram en Nasjonal pollinatorstrategi, hvor det overordnede målet i strategien er å sikre levedyktige bestander av villbier og andre pollinerende insekter¹.

Som en oppfølging av strategien ba Landbruks- og matdepartementet i 2019, Landbruksdirektoratet vurdere om forskrift om tilskudd til frøavl m.m. i gras, engbelgvekster, rotvekster og grønnsaker kan utvides til å omfatte pollinatorvennlige naturfrøblandinger. Landbruksdirektoratet avga sin vurdering til departementet i oktober 2019. Landbruksdirektoratet vurderte at forskrift om tilskudd til frøavl m.m. kan utvides til en generell «Forskrift om tilskudd til frøavl», som i tillegg til vekstene som er dekket i dagens forskrift, også kan omfatte naturfrø av både gras- og pollinatorvennlige arter, og eventuelt også pollinatorvennlige kulturarter.

2.2 Regionalt miljøprogram (RMP)

I 2019 ble tiltaket «soner for pollinerende insekter» innført som del av Regionalt miljøprogram (RMP) i 2019. Dette tiltaket har gitt, og er forventet å gi, ytterligere etterspørsel etter frøblandinger av pollinatorvennlige vekster.

2.3 Tiltaksplan

Den 11.08.2021 la Regjeringa fram "Tiltaksplan for ville pollinerende insekter"². Tiltaksplanen er en oppfølging av den nasjonale pollinatorstrategien fra 2018. Siden 2018 er det blant annet opprettet en

tilskuddsordning for pollinatortiltak, igangsatt et nasjonalt overvåkingsprogram for ville pollinerende insekter og opprettet en tilskuddsordning til blomsterstriper i jordbruket. I 2.13 i tiltaksplanen står det:

Tiltak 2.13 Endringer i forskrift om tilskudd til frøavl for å inkludere blomsterfrøblandinger.

Ambisjoner for tiltaket er å få økt produksjon av stedegne frø fra regionalt tilpassede pollinatorvennlige arter i tråd med etterspørselen. Målgruppen er sertifiserte tilbydere av frø fra stedegne, regionalt tilpassede arter. Tiltaket skal bidra til å muliggjøre en mer bærekraftig revegetering og etablering av pollinatorvennlige områder både for privatpersoner, jordbruket og andre sektorer. Tiltaket vil redusere bruken av fremmede blomsterarter og legge til rette for mer norsk produksjon av slike frø i tråd med etterspørselen. Tiltaksbeskrivelse lyder likt som oppdraget gitt i supplerende tildelingsbrev for 2021 fra LMD til Landbruksdirektoratet.

2.4 Oppdrag

Landbruks- og matdepartementet har i supplerende tildelingsbrev for 2021 gitt følgende oppdrag til Landbruksdirektoratet:

“Oppfølging av Nasjonal pollinatorstrategi

Det vises til kap. 7.3.3 i Prop. 200 S (2020-2021). Landbruksdirektoratet skal følge opp landbrukets tiltak i *Tiltaksplanene for ville pollinerende insekter (2021-2028)*, herunder utvidelse av *Forskrift om tilskudd til frøavl m.m* til å omfatte pollinatorvennlige frøblandinger gjeldende fra juni 2022. I første omgang utvides forskriften til å omfatte de regionalt tilpassede artene som er under oppformering. Forskriften innrettes slik at artslisten kan utvides ved behov.“

Landbruksdirektoratet forstår oppdraget slik at det gjelder utvidelse av forskriften til å omfatte tilskudd til frøavl av naturfrø som kan brukes i forbindelse med pollinatortiltak. Med naturfrø menes norske villfrø av blomsterarter. Utvidelsen vil gjelde frøavl av regionalt tilpassede pollinatorvennlige blomsterarter. Dette vil være et pollinatortiltak og en oppfølging av den nasjonale pollinatorstrategien.¹

2.5 Pollinatorer og blomstereng

Det har i de siste årene vært økt oppmerksomhet rundt tema pollinering som økosystemtjeneste og pollineringens betydning for naturmangfold og matproduksjon. Det er registrert en tilbakegang av pollinatorer i Nord-Amerika og Nordvest-Europa³. I nasjonal pollenstrategi går det fram at om lag 80 prosent av planteartene i Norge har nytte av blomsterbesøk av pollinerende insekt¹. Omkring en fjerdedel av de pollinerende insektene i Norge er oppført på Artsdatabankens rødliste³. Årsaken til populasjonstilbakegangen av pollinatorer skyldes trolig arealendringer i jordbruket, og andre sektorer, klimaendringer, fremmede arter, bruk av plantevernmidler og miljøgifter.

Alle pollinatorer har til felles at de må ha tilgang til blomstrende planter. Pollinatorene har behov for både et stort mangfold og en stor mengde av blomsterplanter gjennom hele sesongen. Det er også viktig med områder med gode levevilkår med skjulesteder for predatorer og vær, og med gode steder for overvintring. Spredningskorridorer mellom leveområder er også viktig. For å dekke disse behovene trenger pollinatorene et variert landskap. Blant disse er semi-naturlige enger. Dette er økosystem som er engpreget, åpne eller spredt tresatte. Semi-naturlig eng blir til gjennom tradisjonell, ekstensivt hevd av beitelandskap over lang tid, og er betinget av slått og/eller beite. Eksempel på semi-naturlige enger kan være blomstereng, slåttemark og kystlynghei³.

Et av de overordnede målene i landbrukspolitikken er å ha et bærekraftig landbruk. Et bærekraftig landbruk innebærer blant annet å ta vare på jordbrukets varierte og mangfoldige kulturlandskap med kulturverdier og naturmangfold. Kulturlandskapet er stadig i endring og har blitt til gjennom hundrevis av år med skjøtsel. Aktiv drift av kulturlandskapet bidrar til å utvikle og vedlikeholde areal og naturtyper med høyt naturmangfold. Blomsterenger og andre semi-naturlige enger er arealer med høyt artsmangfold og viktige leveområder for pollinatorer¹⁷. Økt etablering av blomstereng kan bidra til å bremse eller reversere tilbakegangen av pollinatorer i landet. Landbruksdirektoratet vurderer tiltak som tilskudd til frøavl av naturfrø som et viktig bidrag til å nå målet om et bærekraftig landbruk.

2.6 Tilgang på frøblandinger pr. i dag

Flere produsenter selger frøblandinger med innhold av blomsterengarter, men størrelsesordenen og artssammensetningen varierer fra år til år. Følgende liste presenterer et utvalg av tilgjengelige frøblandinger på markedet. *Midt-Norsk Blomsterengfrø* produserer frøblandinger som selges nasjonalt, men fokuserer ikke på "lokale" arter, men heller et utvalg av arter hentet fra forskjellige områder i Midt-Norge. *Nelson Garden* har et produkt som inneholder bare norske frøtyper, men det fremgår ikke hvor frøene er produsert og har sin opprinnelse. På *NIBIO Landvik* utvikles det en rekke frøblandinger. "Friskengblanding for Sørøstlandet" og "Tørrengblanding for Sørøstlandet" er blandinger som har vært på markedet siden 2019. Disse blandingene er ment for bruk i lavlandet mellom Lindesnes til Svinesund. Blandinger for Trøndelag, Nordland, Sørvest-Norge, to for Innlandet (lavland og fjell), Troms og Finnmark og Vestland antas å være tilgjengelige på markedet innen 2023. Frøene er innsamlet fra ville planter i de respektive områdene⁵. *Naturhistorisk museum i Oslo* selger frø fra blomsterengarter innsamlet i Osloområdet.

Blomsterengfrø selges ved flere hagesentre, men mange av produktene mangler beskrivelse av hvilke arter blandingene inneholder. Frøforretninger som Felleskjøpet, Strand Unikorn og andre baserer seg på frøblandinger som kan oppformes i stor skala og selger et fåtall blandinger til brukere over hele landet. I de produktene hvor artssammensetningen er kjent, inneholder blandingene for det meste arter som er fremmede for Norge. Noen blandinger inneholder arter som finnes i Norge, men som er produsert utenlands^{6,7}.

Det er etablert flere tilskuddsordninger for såing, restaurering og skjøtsel av pollinatorvennlige vekster i kantsoner på jordbruksareal, noe som har ført til økt etterspørsel av frøblandinger. Kulturfrøblandinger dekker mye av behovet i dag, men det er også økt etterspørsel etter regionalt tilpassede frøblandinger.

3. Sentrale begreper og definisjoner

Nedenfor fremgår sentrale begreper og definisjoner for Landbruksdirektoratets arbeid med utvidelse av forskrift for tilskudd til frøavl m.m. til å omfatte regionalt tilpassede pollinatorvennlige blomsterarter. Beskrivelsene angir hvordan begrepene er brukt i utvidelsesarbeidet. Der referanse ikke er oppgitt har det vært nødvendig å fastsette egne definisjoner.

Begrep	Definisjon/beskrivelse	Referanse
Regional tilpasning	Følger NIBIO Landviks forslag til regional inndelingen. Arter innenfor regioner i denne inndelingen sees på som regionalt tilpasset.	NIBIO Landvik
Pollinering	Pollinering er overføring av pollenkorn mellom blomstene på en eller flere planter, slik at frukt og	

frø kan utvikles. Transport av pollen kan skje med vind, vann eller dyr.

Pollinator	Pollinatorer er dyr som overfører pollen mellom blomster/planter. I nordlige økosystemer er insekter de eneste dyr som utfører pollinering. Viktige pollinatorer i Norge er særlig bier og humler, men også mange flue- og sommerfuglarter.	
Pollinatorvennlige blomsterarter	Planter som tiltrekker pollinatorer fordi blomstenes pollen og/eller nektar er insektenes viktigste næringskilde.	
Naturfrø	Frø av viltvoksende planter. Ingen foredling, dvs. kun arter og ingen sorter. Ingen sertifisering som for kulturfrø. Ifølge såvareforskriften er naturfrø og produksjon av disse en prosess hvor produksjon foregår ved sanking av frø i naturen, rensing og inntil fem generasjoners oppformering	Såvareforskriften Vedlegg C4
Kulturfrø	Kulturfrø er frø av foredlede jord- og hagebruksvekster. Flere sorter/kulturvarer per art med sertifisering. Kulturfrø er underlagt forskrift om såvarer. Avl, høsting og omsetning er tilpasset en større skala.	

4. Utvalg av regionalt tilpassede arter under oppformering

Oppdraget spesifiserer benevnelsen regionalt tilpassede frø, og derfor avgrenses utvalget til naturfrø fra Norge og ikke kulturfrø, som definert ovenfor i kap. 3. Bruken av regionalt tilpassede naturfrø baserer seg på premisset om at populasjoner har en lokal tilpasning. Målet med bruken av naturfrø eller planter fra lokale regioner er å bevare genetiske varianter eller kombinasjoner av genvarianter som er lokalt tilpasset regionene⁶.

Det eksisterer et mindre utvalg av forskning på kartlegging av genetisk variasjon hos naturfrø av pollinatorvennlige vekster i Norge. Ut fra gjeldende kunnskapsgrunnlag, mener direktoratet at det er fornuftig å legge til grunn føre-var-betraktninger når det gjelder både frøavl og hvor frøene skal brukes.

NIBIO Landvik har siden 1950-tallet vært ledende innen forskning om oppformering og bruk av naturfrø. I 2018 ble NIBIO Landvik opprettet som norsk kompetansesenter for naturfrø og blomstereng. NIBIO Landvik har i sitt arbeid med frøavl delt landet inn i 9 regioner med tanke på å tilstrebe en regional tilpasning av naturfrøavlen. Disse regionene er; Sørøstlandet, Sør-Vestlandet, Vestlandet, Innlandet lavlandet, Innlandet sørlige fjellstrøk, Innlandet nordlige fjellstrøk, Midt-Norge (omfatter Trøndelag, Nordmøre og Romsdal), Nordland og Troms og Finnmark⁵. Bakgrunn for regioninndelingen er basert på registrerte funn i Artsdatabanken og vekstenes utbredelse. Dette gjelder for semi-naturlige arter.

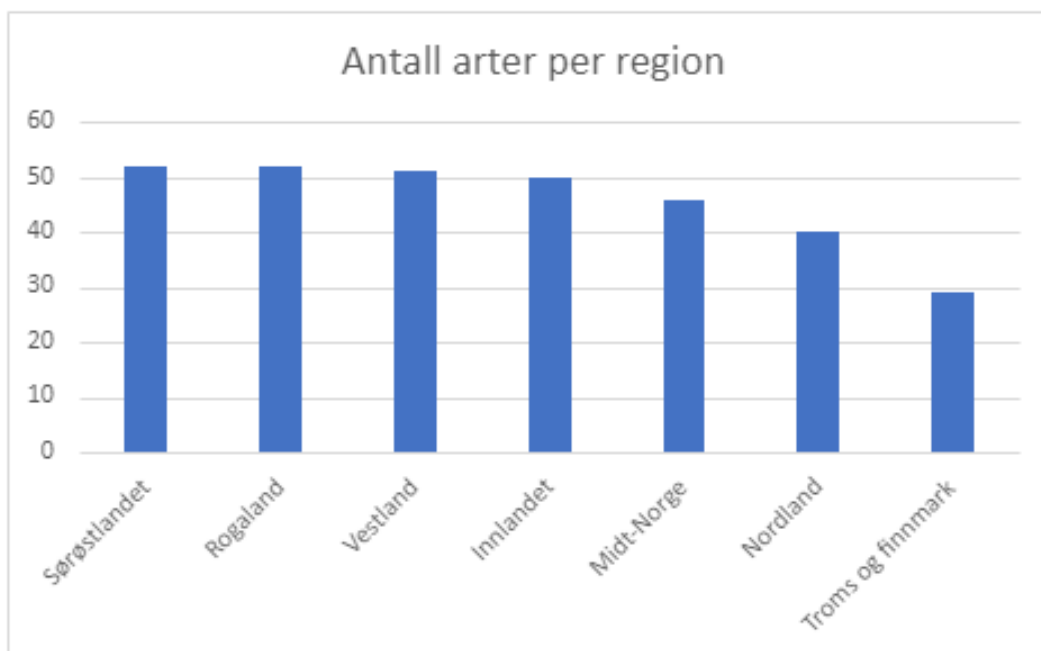
NIBIO har publisert rapportene "Etablering av blomstereng" for områdene Sørøstlandet, Innlandet, Midt-Norge, Rogaland, Nordland og Troms og Finnmark^{10,11,12,13,14}. En rapport for Vestlandet er under arbeid, men det er publisert en lignende rapport kalt "Bonden sin kulturmarksflora for Vestlandet"¹⁵. Rapportene beskriver et utvalg av arter som kan benyttes til blomsterenger, og er en god retningslinje for etablering av blomsterenger. NIBIOS utvelgelse av arter strekker seg langt tilbake på 1990-tallet og har vært gjennomgått av fagfolk ved flere anledninger. Disse artene eksisterer i semi-

naturlige enger som er klassifisert i NiN (Natur i Norge). Det er også vektlagt at artene i listen er tyngdepunktarter, som har høyere frekvens og dekning i aktuell naturtype, i dette tilfellet semi-naturlige enger⁴. Artsutvalget er basert på kriteriene om at arten må ha vært til stede i norsk flora før 1800-tallet, ha gode forekomster i den aktuelle regionen og ikke ha vært oppført på fremmedartslisten. De kan ikke være en foredlet sort av kulturplanter og de må være enkle å oppformere. NIBIO Landvik har gitt en oversikt over arter som er under oppformering. Disse omtales i flere av rapportene "Etablering av blomstereng".

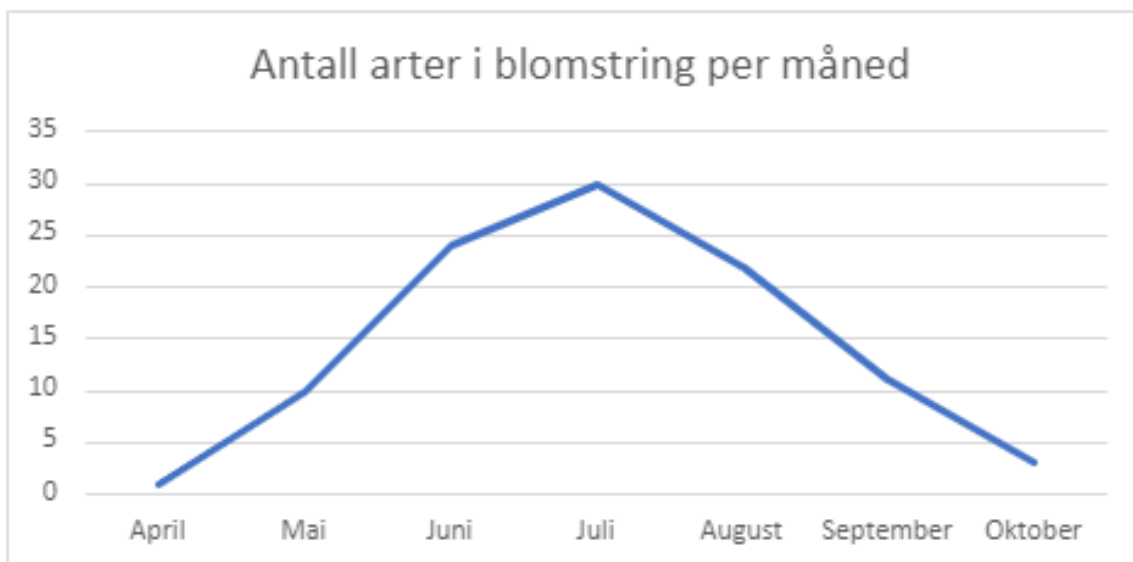
Landbruksdirektoratet foreslår å følge NIBIOs regioninndeling for å bevare artenes regionale tilpasning i de ulike landsdelene. En regional oppdeling av innsamlings- og oppformeringssoner er faglig begrunnet, og anses gunstig for både forvaltningen og tilskuddsmottakere av ordningen. NIBIO Landvik har utformet rapporter for etablering av blomsterenger for hver av de 9 regionene. Rapportene vil være tilgjengelige for naturfrøavlere som ønsker å drive oppformering av regionalt tilpassede pollinatorvennlige blomsterarter.

Landbruksdirektoratet foreslår at det kan gis tilskudd til frøavl av naturfrø av de pollinatorvennlige artene som foreslås i vedlegg 2 i forskriften. Direktoratets vurdering er at naturfrø av blomsterarter dekker oppdragets formål. Blomsterartene er mer krevende å oppformere, og bør således være prioritert foran andre arter ved etablering av en tilskuddsordning for frøavl av pollineringsvennlige arter. Listen i vedlegget utgjør totalt 57 blomsterarter, se figur 1 og 2. Disse artene har lange blomstringsperioder som er viktig for pollinatorer. Arter i vedlegg 2 som står på Artsdatabankens rødliste skal det tas særskilte hensyn til ved sanking og oppformering.

Hvilke arter fremtidige frøblandinger vil bestå av, vil variere noe fra region til region, og fra sesong til sesong. Sammensetningen av frøblandingen må vurderes av såvareforretningene, men direktoratet anbefaler at frøblandingene settes sammen i henhold til regional inndeling som anbefalt av NIBIO.

Figur 1. Viser en jevn fordeling av antall blomsterarter per region. Artene i listen som omfattes i utvidelse av forskrift er jevnt fordelt og representert i alle de ulike regionene.

Figur 2. Antall arters blomstringstid per måned mellom april til oktober. Artene i listen dekker en blomstringsperiode fra april til oktober som er sentral for pollinerende insekter.

5. Miljømessige hensyn og avgrensninger til annet regelverk og andre ordninger

5.1 Naturmangfoldloven

I juni 2009 vedtok Stortinget lov om bevaring av naturens mangfold (naturmangfoldloven). Etter naturmangfoldloven § 30 er det forbudt å sette ut «organismer som ikke fra før finnes naturlig i Norge». Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 er lagt til grunn som retningslinjer for vurderingen, jf. naturmangfoldloven § 7.

Ved vurderingen av forskriftendring har Landbruksdirektoratet lagt til grunn offentlig tilgjengelig kunnskapsgrunnlag. Artsutvalget av ville plantevekster er basert på vurderinger av Artsdatabanken og NIBIO Landvik. Grunnlag for beskrivelse av status av landskapstypen blomstereng er hentet fra Natur i Norge (NiN). Direktoratet har også sett hen til VKM-rapporten for å belyse og vurdere betydningen av stedegenhet av planter og effekten av tiltaket. Landbruksdirektoratet anser kunnskapsgrunnlaget som tilstrekkelig for å vurdere utvidelse av forskriften til å omfatte tilskudd til frøavl av naturfrø av pollinatorvennlige vekster, jf. naturmangfoldloven § 8.

Tilnærmingen til bruk av regionalt tilpassede arter tar forbehold om artenes stedlige tilpasning regionalt i landet med tanke på artens genetiske egenskaper. Landbruksdirektoratet vurderer tilnærmingen med bruk av regionale ville arter som føre-var i samsvar med § 9, samt et tiltak som ikke vil føre til uheldige konsekvenser for naturmangfoldet, vurdert ut fra naturmangfoldloven § 10. Landbruksdirektoratet anser naturmangfoldloven § 11 som mindre relevant i saken. Direktoratets vurdering er at en utvidelse av forskriften til å omfatte tilskudd til frøavl av regionalt tilpassede naturfrø til bruk ved pollinertiltak, kan være et positivt bidrag til bevaring av naturmangfoldet i Norge, jf. naturmangfoldloven § 12.

5.2 Forskrift om fremmede organismer

Direktoratet vurderer at utvidelsen av frøavlforskriften vil kunne bidra til økt frøavl av naturfrø, og vil kunne gi økt bruk av regionalt tilpassede naturfrø. Tiltaket kan bidra til å øke tilgangen av naturfrø på

markedet, som motvekt til bruken av kulturfrø som ofte inneholder fremmede og importerte arter. Formålet med forskrift 19. juni 2015 nr. 716 om fremmede organismer er å hindre innførsel, utsetting og spredning av fremmede organismer som medfører, eller kan medføre, uheldige følger for naturmangfoldet, jf. forskriften § 1. Landbruksdirektoratet vurderer at forslaget til frøavl av regionalt tilpassede blomsterarter i forskrift om tilskudd til frøavl m.m. ikke kommer i konflikt med formålet med og aktsomhetsplikten i forskrift om fremmede organismer.

5.3 Såvareforskriften

Landbruksdirektoratet har vurdert endringen i forskriften opp mot forskrift 13. september 1999 nr. 1052 om såvarer (heretter omtalt som såvareforskriften). De fleste av såvareforskriftens bestemmelser gjelder krav til såvarer av arter oppført i vedlegg 1 i forskriften, og gjelder således jordbruksvekster som kornarter og fôrvekster og gras til grøntanlegg, og hagebruksvekster som grønnsaker som opplistet i vedlegget. Forskriften regulerer kvalitet til avl, sertifisering av såvare, kontroll, merking, omsetning og innførsel av såvare. Formålet med forskriften er å sikre produksjon og omsetning av såvare av best mulig helse og kvalitet, i tillegg til bærekraftig bruk av plantegenetiske ressurser.

Som unntak fra dette gjelder enkelte få bestemmelser i såvareforskriften alle såvarer uavhengig av hvilken art det er og uavhengig av hvilket formål såvarene er tenkt å brukes til. Dette følger av såvareforskriften § 2 andre ledd bokstav a). De viktigste av disse bestemmelsene er:

- § 3 bokstav a, definisjonen av såvareforretning
- § 3a om registrering av virksomhet
- § 28 om forbud mot narkotisk frø
- § 29 om frø av genmodifiserte planter
- § 35 om beiset såvare (beisemidler er plantevernmidler som påføres såvaren)

Etter direktoratets vurdering vil utvidelse av frøavlforskriften til å omfatte tilskudd til frøavl av naturfrø av regionalt tilpassede pollinatorvennlige blomsterarter, ikke komme i konflikt med såvareforskriften. Artene som foreslås tatt inn i frøavlforskriften vedlegg 2 faller utenfor såvareforskriften sitt hovedvirkeområde, men er omfattet av såvareforskriften § 2 andre ledd bokstav a).

Direktoratet vil presisere at det ikke vil gjøres endringer i de eksisterende ordningene i gjeldende frøavlforskrift. For artene som omfattes av vedlegg 1 i frøavlforskriften, vil derfor såvareforskriftens bestemmelser fortsatt gjelde. Dette går fram i § 3 i forslaget til ny forskrift.

5.4 Avgrensning mot eksisterende ordninger

5.4.1 Regionalt miljøprogram og tilskudd til soner for pollinerende insekter

Gjennom tilskudd til soner for pollinerende insekter i regionalt miljøprogram (RMP) som ble innført i 2019, kan bønder som omfattes av ordningen få tilskudd til å tilrettelegge for pollinerende insekter. Tilskuddet har jevnt over blitt godt mottatt, og det antas at søknadsomfanget vil fortsette å øke i tiden fremover. Det finnes per i dag noen frøblandinger som egner seg til bruk i pollinatorvennlige soner. Disse kan bestå av ettårige og/eller flerårige arter, men flere av artene har ikke sitt opphav i Norge, og frøblandingen består derfor i større eller mindre grad av importerte blomsterfrø. Utvidelse av frøavlforskriften vil kunne bidra til økt produksjon av regionalt tilpassede blomsterarter til bruk i pollinatorsoner, og således også være i samsvar med aktsomhetsprinsippene i naturmangfoldloven.

6. Direktoratets forslag til endringer i gjeldende forskrift

Landbruksdirektoratet foreslår noen endringer i gjeldende frøavlforskrift for å kunne utvide forskriften til å omfatte frøavl av naturfrø av pollinatorvennlige ville vekster.

6.1 Tittel

Overordnet foreslås en endring av forskriftens tittel, fra «Forskrift om tilskudd til frøavl m.m. i gras, engbelgvekster, rotvekster og grønnsaker» til «Forskrift om tilskudd til frøavl». Dette med bakgrunn i at forskriften nå utvides til å omfatte frøavl av mer enn gras, engbelgvekster, rotvekster og grønnsaker. Direktoratets vurdering er at en mer generell tittel vil være mer hensiktsmessig enn å ha en lang tittel som inneholder en beskrivelse av alle tilskuddsobjekter som omfattes av forskriften.

6.2 Formål og virkeområde

Formålet med gjeldende tilskuddsordningen er å fremme dyrking og forsyning av frø av klimatilpassede sorter av gras, engbelgvekster, rotvekster og grønnsaker. Landbruksdirektoratet foreslår at det tilføyes i formålsbestemmelsen i § 1 i forskriften at tilskuddsordningen også har som formål å fremme dyrking og forsyning av naturfrø av regionalt tilpassede sorter av pollinatorvennlige blomsterarter som angitt i et eget vedlegg 2 til forskriften, gjennom tilskudd til avl og overlaging.

Når det gjelder virkeområdet for gjeldende forskrift går det fram i § 2 at forskriften gjelder norsk avl av frø og stikklok og overlaging av frø i Norge. Direktoratets vurdering er at virkeområdet som er beskrevet i gjeldende forskrift er dekkende slik det står. «Norsk avl av frø» betegner også avl av naturfrø av regionalt tilpassede pollinatorvennlige blomsterarter. Direktoratet foreslår derfor ingen endringer i bestemmelsen.

6.3 Tilskuddsmottaker

Etter gjeldende forskrift § 3 kan det gis tilskudd til

- a) Foretak som avler sertifisert såvare gras og engbelgvekster, og foretak som avler såvare av grønnsaker og rotvekster. Det er et vilkår for slikt tilskudd at avlen oppfyller kravene i forskrift 13. september 1999 nr. 1052 om såvarer, og at avlen skjer på kontrakt med en såvareforretning. Det gis ikke tilskudd til avl av bevaringsverdige sorter og naturfrøblandinger.
- b) Foretak som avler økologisk stikklok. Det er et vilkår for slikt tilskudd at avlen oppfyller kravene i forskrift 1. desember 2000 nr. 1333 om planter og tiltak mot planteskadegjørere, og at avlen skjer på kontrakt med en såvareforretning.
- c) Såvareforretninger som overlager frø av gras, engbelgvekster, rotvekster og grønnsaker. Det er et vilkår at såvareforretningen oppfyller kravene i forskrift om såvarer.

Etter gjeldende ordning er det foretak som er registrert hos Mattilsynet som såvareforretning, som har lov til å markedsføre, distribuere eller selge såvare. Det er kun såvareforretninger som kan innføre, omsette og produsere såvare. Gjeldende ordning omfatter ikke tilskudd til frøavl av bevaringsverdige sorter og naturfrøblandinger. Gjeldende forskrift er videre innrettet slik at registrerte såvareforretninger søker tilskudd på vegne av sine kontraktsdyrkere, og har ansvar for å videreformidle tilskuddet til hver enkelt avler.

Landbruksdirektoratet foreslår at tilskuddordningen til frøavl av naturfrø av regionalt tilpassede pollinatorvennlige blomsterarter innrettes på tilsvarende måte, slik at tilskudd kan gis til foretak som avler naturfrø av regionalt tilpassede pollinatorvennlige blomsterarter. Målgruppen for tilskuddet vil således være dyrkere av frø av regionalt tilpassede pollinatorvennlige blomsterarter som skal benyttes til frøblandinger. Tilsvarende som etter gjeldende ordninger, foreslår direktoratet at avlen

skjer på kontrakt med en registrert såvareforretning. Såvareforretningen må være registrert som såvareforretning hos Mattilsynet. Etter direktoratets forslag kan en kontraktdyrker således drive oppformering av arter gitt i vedlegg 2 i henhold til kontrakt med en såvareforretning, og derav motta tilskudd. Direktoratet foreslår også at det kan gis tilskudd til såvareforretninger som overlager frø av regionalt tilpassede pollinatorvennlige arter som angitt i vedlegg 2.

Landbruksdirektoratet foreslår ut fra dette at det tas inn en bestemmelse i § 3 som særskilt hjemler at det kan gis tilskudd til foretak som avler naturfrø av regionalt tilpassede pollinatorvennlige blomsterfrø som listet opp i nytt vedlegg 2 i forskriften. Direktoratet foreslår videre at dette hjemles i ny bokstav d i gjeldende forskrift § 3, med følgende ordlyd:

d) Foretak som avler naturfrø av regionalt tilpassede pollinatorvennlige blomsterarter som angitt i vedlegg 2 i forskriften. Det er et vilkår for tilskudd at avlen skjer på kontrakt med en såvareforretning. Det kan også gis tilskudd til såvareforretninger som overlager naturfrø av regionalt tilpassede pollinatorvennlige blomsterarter som angitt i vedlegg 2 i forskriften.

Direktoratet gjør ingen andre endringer i hvilke foretak som kan få tilskudd etter forskriften.

6.4 Satser

6.4.1 Endringsforslag

Gjeldende forskrift § 4 angir satsene for beregning av tilskudd, med henvisning til vedlegg 1 for gjeldende arter.

For satsene som gjelder frøavl av naturfrø av regionalt tilpassede pollinerende blomsterarter foreslår direktoratet at det tas inn en henvisning til vedlegg 2, hvor både aktuelle arter og satser tas inn. Direktoratet foreslår ingen andre endringer i bestemmelsen.

6.4.2 Om beregningen

Når det gjelder beregningen av satsene har direktoratet lagt til grunn at alle typer tilskudd skal ha satser for blomsterfrø. Ved beregningen av satsene har Landbruksdirektoratet fått innspill fra NIBIO Landvik som har gjort en estimert vurdering av hvor stor produksjon av naturfrø de vil ha fra 2021 til 2023. NIBIO Landvik har foreslått et "dobbelt" pristilskudd i perioden 2021-2023, hvor satsen trappes ned med 500 kr per kg i 2024 og påfølgende år til et "normal" sats på 1000 kr per kg fra 2025 og videre. Dette doble pristilskuddet er ment for å stimulere til økt produksjon. I sitt innspill har NIBIO Landvik også foreslått en sats for garantitilskudd. Beregningen for garantitilskudd er basert på premisset om en normal produksjon på 10 000 kr per daa (eksklusive pristilskudd), og at omtrent en tredjedel av høstarealet slår feil hvert år. NIBIO Landvik har etter dette foreslått et garantitilskudd på 5000 kr per daa for blomsterfrøareal.

Landbruksdirektoratet vurderer at satsene i tabell 1, jf. nedenfor, er et godt utgangspunkt i innledende fase av forskriftsendringen. Det foreslås å ikke inkludere et "dobbelt" pristilskudd, men heller å følge "normalt" pristilskudd på 1000 kr per kg for blomsterfrø. Direktoratet finner det ikke hensiktsmessig å ha doble satser som må reduseres og som vil kreve årlige forskriftsendringer fram til ønsket nivå av satsene. Tilrettelegging for naturfrøavl av regionalt tilpassede pollinatorvennlige blomsterarter skal ivaretas i et langsiktig perspektiv og satsene bør dermed fastsettes med bakgrunn i et normalt produksjonsår.

Direktoratet foreslår å ha garantitilskudd som en sikkerhet ved feilslått avling for pollinatorvennlige blomsterarter, men kun for første og andre høsteår. Dette for å sikre at naturfrøavlere kan bygge tilstrekkelig kompetanse på oppformering av utvalgte arter i etableringsfasen, uavhengig av feilslått avling. NIBIO Landvik har spilt inn at en normal inntekt ved vellykket produksjon er 10 000 kr pr daa

(eks. pristilskudd). De har erfart at om lag 1/3 av høstarealet kan slå feil hvert år. Direktoratet foreslår at satsen for garantitilskudd ved feilslått avling, settes til 3400 kr pr daa.

Tabell 1. Oversikt over tilskudd og satser

Tilskudd iht. forskrift	Naturfrø av	Paragraf	Per kg/dekar	Landbruksdirektoratets forslag til satser
Pristilskudd	Blomster	§ 5	Per kg	1000
Garantitilskudd	Blomster	§ 8	Per dekar	3400
Overlagringstilskudd	Blomster	§ 9	Per dekar	500

6.5 Type tilskudd

Gjeldende forskrift regulerer følgende tilskuddsordninger; pristilskudd, arealtilskudd, og tilskudd til overlagring. Direktoratet foreslår at det for tilskudd til frøavl av naturfrø av pollinatorvennlige blomsterarter kan gis pristilskudd, garantitilskudd og tilskudd til overlagring.

Direktoratet vil understreke at gjeldende ordninger i forskriften skal bestå, og at utvidelsen av forskriften ikke skal gå på bekostning av eksisterende tilskuddsordninger.

Direktoratet mener det er hensiktsmessig at endringene i forskriften tar hensyn til og følger samme struktur som gjeldende forskrift. Direktoratet foreslår derfor at utvidelsen av ordningen til å omfatte tilskudd til frøavl av naturfrø av pollinatorvennlige blomsterarter tas inn i de eksisterende bestemmelsene som regulerer de ulike tilskuddsordningene.

6.5.1 Pristilskudd

Det kan etter gjeldende forskrift § 5 gis pristilskudd per kilo grasfrø, engbelgvekstfrø, og formeringsmateriale til økologisk stikklok av arter og sorter etter forskriften vedlegg 1.

Direktoratet foreslår at det skal kunne gis pristilskudd også for frøavl av naturfrø av regionalt tilpassede pollinatorvennlige blomsterarter. Et pristilskudd vil stimulere til oppformering av naturfrø av pollinatorvennlige blomsterarter, og vil være et viktig bidrag for å øke produksjon av slike naturfrø.

Direktoratet foreslår at en utvidelse av forskriften til å omfatte frøavl av naturfrø av pollinatorvennlige blomsterarter utformes slik at bestemmelsene legges til i eksisterende bestemmelse i nytt andre ledd med følgende ordlyd:

«Det kan gis pristilskudd pr. kilo naturfrø av regionalt tilpassede pollinatorvennlige blomsterarter som framgår i vedlegg 2.»

6.5.2 Arealtilskudd

Gjeldende forskrift regulerer ulike former for arealtilskudd; bl.a. ved feilslått avling (garantitilskudd).

6.5.2.1 Arealtilskudd ved feilslått avling, garantitilskudd

Etter gjeldende forskrift § 8 kan det ved frøavl av rødkløver, hvitkløver og rotvekster gis et tilskudd ved feilslått avling. For rødkløver og hvitkløver er tilskuddet begrenset til første høstear. Tilskuddet skal gi kompensasjon for avlers tap ved feilslått avling, og innebærer således en garantert inntekt, dvs et såkalt garantitilskudd.

Landbruksdirektoratet foreslår at det skal kunne gis garantitilskudd ved feilslått avling også for frøavl av naturfrø av pollinatorvennlige blomsterarter.

NIBIO har hatt erfaring med at om lag 1/3 av høstarealet slår feil hvert år. Landbruksdirektoratet vurderer at det dermed er behov for et garantitilskudd til utbetaling ved feilslått avling. Direktoratet foreslår at tilskuddsordningen avgrenses til feilslått avling i løpet av de to første årene av produksjonen, og at tilskuddet skal utbetales året etter feilslått avling.

Landbruksdirektoratet foreslår at det utformes et nytt ledd i gjeldende bestemmelse, med følgende ordlyd:

«Det kan ved frøavl av naturfrø av regionalt tilpassede pollinatorvennlige blomsterarter som angitt i vedlegg 2 i forskriften, gis et tilskudd ved feilslått avling for de to første årene av produksjonen av arten. Tilskuddet skal gi kompensasjon for avlers tap ved feilslått avling, dvs. en garantert inntekt, og vil utbetales året etter feilslått avling. Det er et vilkår for tilskudd at hele frøarealet høstes. Tilskuddet beregnes ut fra differansen mellom totalt beregnet arealtilskudd for arten, og brutto vareverdi.»

For å kunne kontrollere at opplysningene i søknaden er riktig, finner Landbruksdirektoratet det hensiktsmessig å ta inn en bestemmelse om mulighet for forvaltningen til å kunne føre kontroll med frøarealene for pollinatorvennlige blomsterarter. Direktoratet foreslår at dette tas inn i gjeldende forskrift § 16.

6.5.3 Overlagringstilskudd

Etter gjeldende forskrift § 9 kan det gis tilskudd til overlagring av engfrø og engbelgvekstfrø på grunnlag av overlagret vare pr. 30. september. Videre kan det for rotvekstfrø gis overlagringstilskudd som dekker de faktiske kapitalkostnader etter framlagte oppgaver over dokumenterte kvanta av frø på lager pr. 30. september. Begge tilskuddsordninger gjelder på gitte vilkår som angitt i bestemmelsen.

Direktoratet antar at det også vil kunne oppstå behov for overlagring av naturfrø av pollinatorvennlige blomsterfrø, for eksempel i tilfeller hvor man får overproduksjon av en art i forhold til hvordan naturfrøene settes sammen i frøblandinger. Direktoratet vil derfor foreslå at det gis en bestemmelse for overlagringstilskudd til naturfrø av pollinatorvennlige blomsterarter.

Det foreslås som en forutsetning for tilskuddet at total lagerbeholdning av overlagret frø av alle arter som omfattes av ordningen pr. 30. september må være minimum 50 kg. Videre foreslås, tilsvarende som for øvrige arter, at tilskuddet beregnes og utbetales for den del av lagerbeholdningen som pr. 30. september overstiger 15 % av gjennomsnittlig årlig salg av naturfrø til forbruker og detaljist. Tilsvarende foreslås at salg til annen såvareforretning ikke skal inngå i tilskuddsgrunlaget.

6.6 Saksbehandling og frister

Gjeldende frøavlforskrift har bestemmelser om saksbehandling og frister i §§ 10-14.

6.6.1 Krav til søknad, saksbehandling og behandling av tilskudd.

Direktoratet finner at de generelle kravene til søknad, saksbehandling og behandling av tilskudd i gjeldende forskrift § 10, også vil kunne dekke søknader om tilskudd til frøavl av naturfrø av pollinatorvennlige blomsterarter som nevnt i vedlegg 2. Det foreslås derfor ingen endringer i denne bestemmelsen.

6.6.2 Søknader om pristilskudd

Gjeldende forskrift § 11 regulerer særskilte krav til søknader om pristilskudd for frøavl av artene som omfattes av vedlegg 1 i forskriften. For å kunne ha oversikt over, samt kunne føre kontroll med, naturfrøenes regionale lokasjon, vurderer direktoratet at det er nødvendig å stille særskilte krav til

søknadene om pristilskudd for frøavl av naturfrø av pollinatorvennlige blomsterarter. Direktoratet foreslår at dette utformes i et eget ledd i § 11, med følgende ordlyd:

«Søknad om pristilskudd for frøavl av naturfrø av regionalt tilpassede pollinatorvennlige blomsterarter i vedlegg 2, skal inneholde opplysninger om avler (navn og adresse), art, mengde, innsamlingssted, avlssted, høstemetode, tidspunkt for innsamling, lokasjon for planlagt frøproduksjon og for planlagt bruk. Det må også gis opplysninger om beregnet pristilskudd.»

6.6.3 Søknader om arealtilskudd

Gjeldende forskrift § 12 regulerer nærmere krav til søknader om arealtilskudd for gjenlegg og slått av 1. års eng ved økologisk frøavl. Direktoratet foreslår ikke tilsvarende ordninger for frøavl av naturfrø av pollinatorvennlige blomsterarter, og det foreslås derfor ingen materielle endringer i bestemmelsen.

6.6.4 Søknader om garantitilskudd

Gjeldende forskrift § 13 regulerer nærmere krav til søknader om garantitilskudd. Ettersom det vil gjelde ulike krav til dokumentasjon for frøavl av arter som nevnt i vedlegg 1 og 2, finner direktoratet det hensiktsmessig å ta inn egne bestemmelser for krav til søknader om garantitilskudd for frøavl av artene i de to vedleggene. Direktoratet foreslår at første og andre ledd i gjeldende § 13 slås sammen, og at det gis en egen bestemmelse i andre ledd for krav til søknader om garantitilskudd for frøavl av arter i vedlegg 2. Bestemmelsen vi etter dette se slik ut:

«§ 13. Søknader om garantitilskudd

Søknad om garantitilskudd for frøavl av arter som nevnt i vedlegg 1 skal inneholde oppgave over avlere, areal godkjent i vekstkontroll, såvareavregning (vareverdi) og beregnet garantitilskudd. Landbruksdirektoratet fastsetter tilskuddsberettiget areal med bakgrunn i opplysninger i frøavlskontrakter og vekstkontroll, godkjenner vareverdien og beregner tilskudd.

Søknad om garantitilskudd for frøavl av arter som nevnt i vedlegg 2 skal inneholde opplysninger om hvilke arter søknaden gjelder, samt oppgave over avlere, dyrkingsareal, vareverdi, totalt høstet kvantum naturfrø og opplysninger om søknaden gjelder frø fra 1. eller 2. høsteår.

6.6.5 Søknader om overlagring

Gjeldende forskrift § 14 regulerer nærmere krav til søknader om garantitilskudd overlagring av frø av gras og engbelgvekster, samt for rotvekst- og grønnsakfrø. Direktoratet foreslår at det gis følgende krav til søknader om tilskudd til overlagring av naturfrø av pollinatorvennlige blomsterarter:

Søknad om tilskudd til overlagring for naturfrø av pollinatorvennlige blomsterarter som angitt i vedlegg 2, skal fremsettes på fastsatt skjema og inneholde opplysninger om hvilke arter søknaden gjelder, antall kilo overlagret vare av hver enkelt art, opplysninger om kvantum solgt til forbruker og detaljist hvert år i siste 5-års periode, samt en oppstilling over beregnet normallager for hver art.

7. Administrative og økonomiske konsekvenser

Landbruksdirektoratet legger til grunn at man ved utvidelse av frøavlforskriften følger samme forvaltningsmodell som gjeldende forskrift. Direktoratet vurderer at administrative konsekvenser av å utvide forskriften vil kunne være at den vil føre til økt ressursbruk i forvaltningen. En ny tilskuddsordning vil gi flere søknader å behandle, mer arbeid knyttet til budsjettering og

rapportering, og vil også kunne føre til økt omfang av kontroll hos statsforvalter. Artslisten er utformet slik at vedlegg 2 kan utvides ved behov ved senere anledning, men en vurdering av nye arter til listen bør dokumenteres og vurderes i tråd med formelle prosesser for forskriftsendring.

Utvidelsen av forskriften tilrettelegges slik at det ikke skal få konsekvenser for tilskuddsordninger etter gjeldende regelverk. Hensikten er å stimulere til produksjon av naturfrøavl av pollinatorvennlige blomsterarter slik at man sikrer viktige leveområder for ville pollinatorer som et tiltak i den nasjonale tiltaksplanen for ville pollinatorer² og den nasjonale strategien¹.

Økonomiske konsekvenser av forslaget er at det kreves økte midler til ordningen over statsbudsjettet. Det ble satt av midler til formålet over jordbruksavtalen 2021 på 2 mill. kroner. Utvidelse av forskriften innebærer at det må påregnes å sette av midler til ordningen i årene framover. Landbruksdirektoratet antar at ordningen må evalueres og satsene eventuelt justeres etter at ordningen har virket en tid.

8. Høring og høringsfrist

Høringsfrist: 25.03.2022

Høringsdokumentene blir publisert på Landbruksdirektoratets hjemmeside.

Høringsuttalelsene merkes 20/24705 og sendes til postmottak@landbruksdirektoratet.no eller som brev til Landbruksdirektoratet, Postboks 8140 dep, 0033 Oslo.

Landbruksdirektoratet ber om høringsinstansenes synspunkter på forslagene. Høringer er åpne, og enhver kan avgi høringssvar til oss.

Direktoratet tar sikte på at arbeidet med å endre forskriften skal være sluttført innen våren 2022.

9. Forslag til endringsforskrift

Forskrift om endring av forskrift om tilskudd til frøavl m.m. i gras, engbelgvekster, rotvekster og grønsaker

Med hjemmel i lov 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova) § 18, gjøres følgende endringer i forskrift 12. desember 2016 nr. 1567 om tilskudd til frøavl m.m. i gras, engbelgvekster, rotvekster og grønsaker:

I

Forskriftens tittel endres til «*Forskrift om tilskudd til frøavl*».

II

§ 1. *Formål* skal lyde:

Formålet med tilskuddsordningen er å fremme dyrking og forsyning av frø av klimatilpassa sorter av gras, engbelgvekster, rotvekster og grønsaker, samt regionalt tilpassede sorter av naturfrø av pollinatorvennlige vekster som angitt i vedlegg 2, gjennom tilskudd til avl og overlaging. Tilskuddsordningen skal også fremme dyrking og forsyning av økologisk stikk løk gjennom tilskudd til avl.

III

Ny bokstav d i § 3.

§ 3. *Virksomheter som er omfattet av tilskuddsordningen* skal lyde:

Det kan gis tilskudd til følgende virksomheter:

- a) Foretak som avler sertifisert såvare av gras og engbelgvekster, og foretak som avler såvare av grønsaker og rotvekster. Det er et vilkår for slikt tilskudd at avlen oppfyller kravene i forskrift 13. september 1999 nr. 1052 om såvarer, og at avlen skjer på kontrakt med en såvareforretning. Det gis for slike såvarer ikke tilskudd til avl av bevaringsverdige sorter og naturfrøblandinger.
- b) Foretak som avler økologisk stikk løk. Det er et vilkår for slikt tilskudd at avlen oppfyller kravene i forskrift 1. desember 2000 nr. 1333 om planter og tiltak mot planteskadegjørere, og at avlen skjer på kontrakt med en såvareforretning.
- c) Såvareforretninger som overlager frø av gras, engbelgvekster, rotvekster og grønsaker. Det er et vilkår at såvareforretningen oppfyller kravene i forskrift om såvarer.
- d) Foretak som avler naturfrø av regionalt tilpassede pollinatorvennlige blomsterarter som angitt i vedlegg 2 i forskriften. Det er et vilkår for tilskudd at avlen skjer på kontrakt med en såvareforretning. Det kan også gis tilskudd til såvareforretninger som overlager naturfrø av regionalt tilpassede pollinatorvennlige blomsterarter som angitt i vedlegg 2 i forskriften.

IV

§ 4. *Satser for beregning av tilskudd* skal lyde:

Tilskuddene fastsettes med grunnlag i satsene i vedlegg 1 og vedlegg 2 til forskriften.

V

Nytt andre ledd i § 5.

§ 5. Pristilskudd skal lyde:

Det kan gis pristilskudd pr. kilo grasfrø, engbelgvekstfrø og formeringsmateriale til økologisk stikkløk av arter og sorter som framgår av vedlegg 1 til forskriften.

Det kan gis pristilskudd pr. kilo naturfrø av regionalt tilpassede pollinatorvennlige blomsterarter som framgår i vedlegg 2.

VI

Nytt fjerde ledd i § 8.

§ 8. Arealtilskudd ved feilslått avling, garantitilskudd skal lyde:

Det kan ved frøavl av rødkløver, hvitkløver og rotvekster gis et tilskudd ved feilslått avling. Tilskuddet skal gi kompensasjon for avlers tap ved feilslått avling, dvs. en garantert inntekt. Tilskuddet beregnes ut fra differansen mellom garantitilskuddet som fremgår av vedlegg 1, og brutto salgsverdi. Tilskudd etter dette ledd er begrenset til første høsteår for rødkløver og hvitkløver.

For å være berettiget tilskudd må avlen være vurdert som tilfredsstillende ved 1. gangs vekstkontroll. Det er videre et vilkår at hele frøarealet høstes.

Det kan ved frøavl for rotvekster utbetales halvt garantitilskudd til avler dersom produksjonsarealet tas ut av produksjon som følge av overvintringsskader. Såvareforretningen må legge fram dokumentasjon på gjennomført vekstkontroll.

Det kan ved frøavl av naturfrø av regionalt tilpassede pollinatorvennlige blomsterarter som angitt i vedlegg 2 i forskriften, gis et tilskudd ved feilslått avling for de to første årene av produksjonen av arten. Tilskuddet skal gi kompensasjon for avlers tap ved feilslått avling, dvs en garantert inntekt, og vil utbetales året etter feilslått avling. Det er et vilkår for tilskudd at hele frøarealet høstes. Tilskuddet beregnes ut fra differansen mellom totalt beregnet garantitilskudd for arten, og brutto vareverdi.

VII

§ 9. Tilskudd til overlagring skal lyde:

Det kan gis tilskudd til overlagring av engfrø og engbelgvekstfrø på grunnlag av beholdning av overlagret vare pr. 30. september. Total lagerbeholdning av overlagret frø av alle arter som omfattes av ordningen må pr. 30. september være minimum 10 tonn. For timotei særskilt settes minimumslageret til 10 tonn. Tilskuddet beregnes og utbetales for den del av lagerbeholdningen som pr. 30. september overstiger 15 % av gjennomsnittlig årlig salg av sertifisert frø til forbruker og detaljist, frøavlet i Norge eller på kontrakt i utlandet. Salg til annen såvareforretning inngår ikke.

For overlagring av rotvekstfrø kan det gis overlagringstilskudd som dekker de faktiske kapitalkostnader etter framlagte oppgaver over dokumenterte kvanta av frø på lager pr. 30. september.

Denne forskriftens øvrige tilskudd skal prioriteres foran tilskudd til overlagring av engfrø og engbelgvekster. Forutsatt at tilgjengelig bevilgning dekker beregnet tilskudd, benyttes maksimalsatsene for overlagring av sertifisert frø, jf. vedlegg 1. Dersom bevilgningen ikke er stor nok,

reduseres maksimalsatsene prosentvis likt for alle arter til utbetalingen samsvarer med tildelt bevilgning.

Det kan gis tilskudd til overlagring av naturfrø av regionalt tilpassede pollinatorvennlige blomsterfrø som angitt i vedlegg 2 på grunnlag av overlagret vare pr. 30. september. Total lagerbeholdning av overlagret frø av alle arter som omfattes av ordningen må pr. 30. september være minimum 50 kg. Tilskuddet beregnes og utbetales for den del av lagerbeholdningen som pr. 30. september overstiger 15 % av gjennomsnittlig årlig salg av naturfrø til forbruker og detaljist. Salg til annen såvareforretning inngår ikke.

VIII

§ 12. *Søknader om pristilskudd skal lyde*

Søknad om pristilskudd for arter i vedlegg 1 skal inneholde oppgave over avler (navn og adresse), sort, partinummer, kvantum godkjent vare og beregnet pristilskudd. Landbruksdirektoratet kontrollerer oppgavene opp mot Mattilsynets data for sertifiserte frøpartier.

Søknad til Landbruksdirektoratet om pristilskudd for avl av økologisk stikkløk skal inneholde dokumentasjon på at produksjonen har vært i henhold til forskrift om planter og tiltak mot planteskadegjørere, jf. forskrift om planter og tiltak mot planteskadegjørere.

Søknad om pristilskudd for frøavl av naturfrø av regionalt tilpassede pollinatorvennlige blomsterarter i vedlegg 2, skal inneholde opplysninger om avler (navn og adresse), art, mengde, innsamlingssted, avlssted, høstemetode, tidspunkt for innsamling, lokasjon for planlagt frøproduksjon og for planlagt bruk. Det må også gis opplysninger om beregnet pristilskudd.

IX

§ 13. *Søknader om garantitilskudd skal lyde:*

Søknad om garantitilskudd for frøavl av arter som nevnt i vedlegg 1 skal inneholde oppgave over avlere, areal godkjent i vekstkontroll, såvareavregning (vareverdi) og beregnet garantitilskudd. Landbruksdirektoratet fastsetter tilskuddsberettiget areal med bakgrunn i opplysninger i frøavlskontrakter og vekstkontroll, godkjenner vareverdien og beregner tilskudd.

Søknad om garantitilskudd for frøavl av arter som nevnt i vedlegg 2 skal inneholde opplysninger om hvilke arter søknaden gjelder, samt oppgave over avlere, dyrkingsareal, vareverdi, totalt høstet kvantum naturfrø og opplysninger om søknaden gjelder frø fra 1. eller 2. høsteår.

X

§ 14. *Søknader om tilskudd til overlagring skal lyde:*

Søknad om tilskudd til overlagring for frø av gras og engbelgvekster, skal fremsettes på fastsatt skjema og inneholde opplysninger om partinummer og antall kilo overlagret vare av hvert enkelt parti, opplysninger om kvantum solgt til forbruker og detaljist hvert år i siste 5-års periode, samt en oppstilling over beregnet normallager for hver art. Landbruksdirektoratet kan forlange kopi av analysebevis for hvert parti.

Søknad om overlagringstilskudd for rotvekst- og grønnsakfrø skal inneholde oppgaver over produksjon og omsetning av frø som ligger på lager pr. 30. september.

Søknad om tilskudd til overlaging for naturfrø av pollinatorvennlige blomsterarter som angitt i vedlegg 2, skal fremsettes på fastsatt skjema og inneholde opplysninger om hvilke arter søknaden gjelder, antall kilo overlagret vare av hver enkelt art, opplysninger om kvantum solgt til forbruker og detaljist hvert år i siste 5-års periode, samt en oppstilling over beregnet normallager for hver art.

XI

§ 16. Opplysningsplikt og kontroll skal lyde:

Avlere og såvareforretning plikter å gi alle opplysninger som Landbruksdirektoratet finner nødvendig for å forvalte ordningen.

Landbruksdirektoratet fører kontroll med at utbetalinger av tilskudd er riktig og har adgang til relevant bokføring, korrespondanse og optegnelser. Det kan kreves at opplysningene bekreftes av revisor.

Landbruksdirektoratet fører kontroll med grasfrøarealer for arealtilskudd, og kan kreve adgang til arealet for å føre kontroll med produksjonen.

Landbruksdirektoratet fører kontroll med frøavlarealer for garantitilskudd som gis etter § 13 andre ledd, og kan kreve adgang til arealet for å føre kontroll med produksjonen.

Kontrollen kan utføres av statsforvalteren.

XII

Det tas inn et vedlegg 2 til forskriften. Vedlegg 2 skal lyde slik:

Vedlegg 2

Artsliste blomstrende arter

Norsk navn:	Vitenskapelig navn:	Sats Pristilskudd per kg.	Sats Garantitilskudd per daa.	Sats Overlagers-tilskudd per kg
Aksveronika	<i>Veronica spicata</i>	1000	3400	500
Aurikkelsveve	<i>Pilosella lactucella</i>	1000	3400	500
Ballblom	<i>Trollius europaeus</i>	1000	3400	500
Bergmynte	<i>Origanum vulgare</i>	1000	3400	500
Blodtopp	<i>Saguisorba officinalis</i>	1000	3400	500
Blåklokke	<i>Campanula rotundifolia</i>	1000	3400	500
Blåknapp	<i>Succica pratensis</i>	1000	3400	500
Blåkoll	<i>Prunella vulgaris</i>	1000	3400	500
Blåmunke	<i>Jasione montana</i>	1000	3400	500
Engfiol	<i>Viola canina</i>	1000	3400	500

Enghumleblom	<i>Geum rivale</i>	1000	3400	500
Engknoppurt	<i>Centaurea jacea</i>	1000	3400	500
Engnellik	<i>Dianthus deltoides</i>	1000	3400	500
Engsmelle	<i>Silene vulgaris</i>	1000	3400	500
Engsoleie	<i>Ranunculus acris</i>	1000	3400	500
Engtjæreblom	<i>Lychnis viscaria</i>	1000	3400	500
Fagerknoppurt	<i>Centaurea scabiosa</i>	1000	3400	500
Firkantperikum	<i>Hypericum maculatum</i>	1000	3400	500
Fjellgullris	<i>Solidago virgaurea subsp. lapponica</i>	1000	3400	500
Fjellsmelle	<i>Silene acaulis</i>	1000	3400	500
Fjellsyre	<i>Oxyria digyna</i>	1000	3400	500
Fjelltistel	<i>Saussurea alpina</i>	1000	3400	500
Flekkgrisøre	<i>Hypochaeris maculata</i>	1000	3400	500
Fuglevikke	<i>Vicia cracca</i>	1000	3400	500
Føllblom	<i>Scorzoneroides autumnalis</i>	1000	3400	500
Gjeldkarve	<i>Pimpinella saxifraga</i>	1000	3400	500
Gjerdevikke	<i>Vicia sepium</i>	1000	3400	500
Gulflatbelg	<i>Lathyrus pratensis</i>	1000	3400	500
Gullkløver	<i>Trifolium aureum</i>	1000	3400	500
Gullris	<i>Solidago virgaurea</i>	1000	3400	500
Gulmaure	<i>Galium verum</i>	1000	3400	500
Hanekam	<i>Lychnis flos-cuculi</i>	1000	3400	500
Harekløver	<i>Trifolium arvense</i>	1000	3400	500
Harerug	<i>Bistorta vivipara</i>	1000	3400	500
Hårsveve	<i>Pilosella officinarum</i>	1000	3400	500
Jordnøtt	<i>Conopodium majus</i>	1000	3400	500
Kattefot	<i>Antennaria dioica</i>	1000	3400	500
Kvitbladtistel	<i>Cirsium heterophyllum</i>	1000	3400	500
Marianøkleblom	<i>Primula veris</i>	1000	3400	500
Markjordbær	<i>Fragaria vesca</i>	1000	3400	500

Nyseryllik	<i>Achillea ptarmica</i>	1000	3400	500
Ormehode	<i>Echium vulgare</i>	1000	3400	500
Prestekrage	<i>Leucantemum vulgare</i>	1000	3400	500
Prikkperikum	<i>Hypericum perforatum</i>	1000	3400	500
Rundbelg	<i>Anthyllis vulneraria</i>	1000	3400	500
Ryllik	<i>Achillea millefolium</i>	1000	3400	500
Rød jonsokblom	<i>Silene dioca</i>	1000	3400	500
Rødknapp	<i>Knautia arvensis</i>	1000	3400	500
Setermjelt	<i>Astragalus alpinus</i>	1000	3400	500
Smalkjempe	<i>Plantago lanceolata</i>	1000	3400	500
Smørbukk	<i>Hylotelephium maximum</i>	1000	3400	500
Småengkall	<i>Rhinanthus minor</i>	1000	3400	500
Stemorsblomst	<i>Viola tricolor</i>	1000	3400	500
Svartknoppurt	<i>Centaurea nigra</i>	1000	3400	500
Sølvmore	<i>Potentilla argentea</i>	1000	3400	500
Søstermarihånd	<i>Dactylorhiza samhicina</i>	1000	3400	500
Tepperot	<i>Potentilla erecta</i>	1000	3400	500

XI

Denne forskriften trer i kraft straks.

10. Referanser

- ¹Landbruks- og mat departementet (2018) *Nasjonal Pollinatorstrategi*
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonal-pollinatorstrategi/id2606300/>
- ²Landbruks- og mat departementet (2021-2028) *Nasjonal tiltaksplan for ville pollinerende insekt*
<https://www.regjeringen.no/contentassets/5797b01a43fa4cdd8b220afb3df68791/212216-kld-tiltaksplan-web.pdf>
- ³Naturpanelet, Ipbes: The assessment report on pollinators, pollination and food production (2017)
https://ipbes.net/sites/default/files/downloads/pdf/2017_pollination_full_report_book_v12_pages.pdf
- ⁴Artsdatabanken (2021) <https://www.artsdatabanken.no/>
- ⁵Artsdatabanken (2019) Natur i Norge <https://www.artsdatabanken.no/NiN>
- ⁶NIBIO Landvik (2021) Regionale blomsterfrø-blandinger/ fjellfrøblandinger
<https://www.nibio.no/tema/landskap/nibio-landvik-norsk-kompetansesenter-for-blomstereng-og-naturfro/regionale-blomsterfro-blandinger-fjellfroblandinger>
- ⁷Felleskjøpet (2020) Blomster og bier <https://www.felleskjopet.no/alle-artikler/alle-artikler-planteproduksjon/artikler/bier-og-blomster/>
- ⁸Strand Unikorn (2021) Blandinger for pollinerende insekter. <https://www.norgesfor.no/strand-unikorn/produkter/plantekultur/jordbruksfro/pollinerende-insekter/>
- ⁹VKM Report (2021:15) “Assessment of possible adverse consequences for biodiversity when planting vascular plants outside their natural range in Norway”
- ¹⁰Trygve S. Aamlid, Annette Bär, Bolette Bele, Kristin Daugstad, Bjørn Arild Hatteland, Marie Vestergaard Henriksen, Ove Hetland og Kristine R. Sundsda, Fagbokforlaget (2021) *Frøboka - Håndbok for innsamling av lokale frø til insektvennlig blomstereng*
- ¹¹Daugstad, Kristin; Bär, Annette; Bele, Bolette; Svalheim, Ellen; Aamlid, Trygve (NIBIO-POP;6(16) 2020, Journal article, 2020-04) *Etablering av blomstereng I Innlandet*
- ¹²Aamlid, Trygve; Svalheim, Ellen (NIBIO POP;6(33) 2020, Journal article, 2020-10) *Etablering av blomstereng på Sørøstlandet.*
- ¹³Bär, Annette; Bele, Bolette; Svalheim, Ellen; Aamlid, Trygve (NIBIO POP;6(2) 2020, Journal article, 2020-01) *Etablering av blomstereng I Nordland*
- ¹⁴Elverland, Ellen; Svalheim, Ellen; Aamlid, Trygve (NIBIO-pop;7(17) 2021, Journal article, 2021-04) *Etablering av blomstereng I Troms og Finnmark*
- ¹⁵Svalheim, Ellen; Aamlid, Trygve; Daugstad, Kristin; Hanslin, Hans Martin (Journal article, 2020-10) *Etablering av blomstereng i Rogaland*
- ¹⁶Bele, Bolette; Norderhaug, Ann; Auestad, Inger; Kvamme, Mons (NIBIO Bok;, Research report, 2018) *Bonden sin kulturmarksflora for Vestlandet*
- ¹⁷Aune-Lundberg, Linda; Dramstad, Wenche (NIBIO-pop;7(1) 2021, Journal article, 2021-02) *Når formene endres og kantsonen forsvinner*

¹⁸Johansen, Line; Wehn, Sølvi; Can, Julio Morales; Henriksen, Marie; Kallioniemi, Eveliina; Vesterbukt, Per; Grenne, Synnøve (Journal article, 2020-01) *Slåttemark – et blomstrende matfat og leveområde for pollinatorer. Enkle pollinatorvennlige skjøtsels tiltak*